

JOHN WHEATON

Svetopisemski pogled na socialno pravičnost

ŽIVLJENJE RES NI PRAVIČNO.

Ali je pravično, da Tiger Woods z eno igro za prosti čas zasluži milijone dolarjev, medtem ko povprečni posameznik le s težavo plačuje račune s 50 do 60 urami dela na teden? Je morda pravično to, da se nekateri posamezniki rodijo v velikem obilju in svobodi, medtem ko morajo drugi živeti in pogosto tudi umreti v hudi revščini oz. v velikem zatiranju? Ne, življenje ni pravično; nepravičnost je del človeške usode. Krivica se v družbi pojavi takrat, ko človeška dejanja oz. pomanjkanje le-teh povzročijo nepravičnost in trpljenje. Žal pa različne vrste krivic vsak dan znova sramotijo in zaznamujejo naš svet. Prav zato se nam zastavlja vprašanje: Kako bi se moral na krivice odzvati kristjan?

Vsak kristjan, ki ga navdihuje Sveto pismo, bi moral vedeti, kako se na socialne probleme odzove Božje srce. Bog namreč posebno skrb posveča dobrobiti tistih, ki so na dnu družbene lestvice: vdovam, sirotam, tujcem in drugim, ki so v družbi kakorkoli zatirani oz. socialno ogroženi (Jer 7, 5-7). Ko se sodobni kristjani tega zavejo, si morajo prvi začeti prizadevati za socialno pravičnost na svetu, pri čemer pa morajo 1. natančno definirati termin "socialna pravičnost", 2.

opredeliti ključna svetopisemsko načela socialne pravičnosti in 3. izoblikovati trdno stališče o državnih socialnih ukrepih, ki se navezujejo na socialne probleme z začetka enaindvajsetega stoletja.

KAJ JE SOCIALNA PRAVIČNOST?

Kristjani morajo najprej natančno definirati termin "socialna pravičnost". Na prvi pogled se zdi, da ima omenjeni termin pozitivno konotacijo, ki označuje močan občutek za krepost in moralno. Če namreč z določenim dejanjem pozivamo k "socialni pravičnosti", dobimo določeno prepričljivo prednost – nekakšen moralni blagoslov za svoje politične, teološke oz. socialne ideje (prim. Nash: 6). Vendar pa termin "socialna pravičnost" ne sme ostati zgolj neka površinska oznaka oz. izraz, s katerim označujemo sočustvovanje z drugimi. Termin moramo definirati tako, da bomo na tej osnovi lahko natančno razumeli in opisali katerikoli socialni problem, njegov ključni vzrok in najboljšo možno rešitev zanj. To na kratko lahko povzamemo takole: "Prava pravičnost zahteva dobro presojo" (8).

Termin "socialna pravičnost" je v osnovi sestavljen iz dveh izrazov:

1. "družben": "kar zadeva bivanje skupaj z drugimi posamezniki v skupnosti oz. v organiziranih skupinah";
2. "pravičnost": "zavzemanje za tisto, kar je pravično, še posebej v smislu pravičnega ravnanja in ustreznega nagrajevanja za dejanja, ki so v skladu z moralo, standardi in zakoni" (Povzeto po: *American Heritage Dictionary*).

Če sedaj povežemo oba pravkar omenjena izraza, bi se lahko ustrezna, delovna definicija termina "socialna pravičnost" glasila takole: "Socialna pravičnost obstaja takrat, kadar pripadniki določene družbene skupine oz. skupnosti dobijo tisto, do česar so upravičeni". Družbena nepravičnost oz. krivica pa se pojavi takrat, kadar posamezniki ne dobijo tistega, kar jim po pravici pripada. Prav zato se nam takoj zastavlja še eno pomembno vprašanje: Kaj sploh mora posameznikom zagotoviti določena družbena skupina oz. družba? Nekateri trdijo, da ima vsakdo pravico do enakih možnosti za delo in do družbenih sredstev; drugi pa menijo, da je vsak posameznik upravičen do enakovrednega deleža oz. vsaj do nekega osnovnega deleža pravic ali dobrin skupnosti, v kateri biva. Že prvi utemeljitelji Amerike so se zavedali, da mora družba svojim pripadnikom zagotoviti vsaj tri neodtujljive pravice, ki so zapisane v Deklaraciji neodvisnosti, tj. "pravico do življenja, svobode in sreče". Čeprav Bog omenjenih pravic ne zagotavlja čisto vsem – saj celo dopušča, da se nekateri posamezniki rodijo v socialnih okoliščinah, ki ogrožajo njihovo eksistenco, svobodo in enake možnosti – bom v nadaljevanju pokazal, kako Bog od človeških skupnosti pričakuje, da omenjene pravice zagovarjajo in da v primeru, ko slednje niso zagotovljene, za to prevzemajo odgovornost.

Bolj specifično pa se socialna pravičnost navezuje na tri področja socialnega delovanja, kar je osnova za naslednje koncepte:

1. ekonomska pravičnost;
2. pravna oz. zakonska pravičnost;
3. "distributivna" pravičnost.

Z izrazom "ekonomska pravičnost" poimenujemo družbena pravila in postopke za ohranitev produktivnih, učinkovitih in pravičnih blagovnih trgov. Tudi z izrazom "pravna oz. zakonska pravičnost" označujemo pravične in poštene predpise in postopke v civilnopравnih in kazenskih (sodnih) zadevah. V skladu s predhodno omenjeno delovno definicijo socialne pravičnosti torej "ekonomska pravičnost" in "pravna oz. zakonska pravičnost" zagotavljata, da imajo vsi posamezniki enake možnosti dostopa do ekonomskih sredstev ter do političnih in pravnih sistemov, ki jih ima določena skupnost oz. skupina posameznikov.

Medtem ko se "ekonomska pravičnost" in "pravna oz. zakonska pravičnost" osredotočata na pravične postopke, pa tretja vrsta pravičnosti, tj. "distributivna" pravičnost, zadeva pravična dejanja: nanaša se na relativno poštenost, kar pomeni, da imajo vsi pripadniki določene skupnosti dejansko določen delež "ugodnosti in zadolžitev" (Rawls: 50). To v skladu s predhodno omenjeno delovno definicijo termina "socialna pravičnost" pomeni, da vsakemu posamezniku pripada določen pošten oz. pravičen delež "ugodnosti (bonitet) in zadolžitev", ki izhajajo iz skupnosti, v kateri biva. Čeprav se vsi trije koncepti nanašajo na socialna vprašanja, se prav zadnji danes najpogosteje pojavlja kot osrednja tema razprav o socialni pravičnosti – tj. kako naj bo strukturirana neka skupnost, da lahko le-ta svojim pripadnikom omogoči pravičen delež svojih ugodnosti in jih obremeni s pravičnim deležem svojih zadolžitev?

KATERA SO KLJUČNA SVETOPISEMSKA NAČELA SOCIALNE PRAVIČNOSTI?

Potem ko kristjan natančno doume pomen termina "socialna pravičnost", mora v naslednjem koraku nujno opredeliti, kaj nas o njej uči Sveto pismo. Medtem ko je v Svetem pismu veliko zapisano o pravičnosti, moramo nujno razlikovati med odlomki,

ki obravnavajo "pravična dejanja" v smislu "distributivne" pravičnosti, in med tistimi, ki opisujejo "pravične postopke" v smislu "ekonomske pravičnosti" in "pravne oz. zakonske pravičnosti". Odlomke, ki govorijo o "distributivni" pravičnosti, moramo vedno preučiti v danem kontekstu, da bi tako lahko razumeli, da lahko določene socialne ukrepe zapove in izvrši država sama, medtem ko naj bi nekatere druge sočutno in prostovoljno izvajale neprofitne skupine (vključno z različnimi cerkvenimi skupnostmi) in posamezniki.

Že v Pregovorih je zapisano naslednje: "Odpiraj svoja usta, razsojaj pravično, brani ponižanega in ubožca" (Prg 31, 8-9). Omenjeni in tudi mnogi drugi svetopisemski odlomki jasno poudarjajo, da ima vsako človeško bitje od Boga dano, neodtujljivo pravico do življenja in svobode v družbi, ki vključuje tudi pravico zaščite pred zatiranjem in trpljenjem, povzročenim s strani drugih posameznikov ali naravnih sil. Po drugi strani pa ima vsako človeško bitje (še posebej družbeni voditelji) od Boga dano moralno dolžnost, da svojega bližnjega ščiti pred socialno nepravilnostjo oz. krivico, kadarkoli in kjerkoli je to v njegovi moči (Prg 3, 27-28). Že preroka Amos in Mihej sta velik del svojega poslanstva grajala izraelske voditelje, ker ti niso skrbeli za socialno pravičnost. Omenjena preroka sta poudarjala pomen "neločljive povezave med pravo duhovnostjo in socialno etiko" (*The New Open Bible*: 1003). Sicer pa prav v Svetem Pismu lahko najdemo mnogo odlomkov in prilik, ki govorijo o socialnih ukrepih in socialni pravičnosti.

Za socialno pravičnost si moramo že v osnovi prizadevati zato, ker je vsako človeško bitje ustvarjeno po Božji podobi in ima zato svoje dostojanstvo. Jezus namreč jasno poudarja, da lahko Božjo postavo povzamemo z dvema Božjima zapovedma: Ljubi Boga in ljubi svojega bližnjega (prim. Lk 10, 25-37). Jezus tudi pojasni, da "ljubiti svojega bližnjega" pomeni pomagati ljudem v stiski, dokler le-ti ne zmorejo poskrbeti sami zase, kot je prikazano v t. i. priliki o usmiljenem

Samarijanu. Sveto pismo poudarja, da imajo vsi ljudje moralno dolžnost pomagati socialno ogroženim posameznikom v družbi, ključno vlogo pri zadovoljevanju njihovih potreb pa igrata prav Cerkev in država.

Po eni strani se je od teokratičnega izraelskega naroda pričakovalo, da si bo prizadeval za "distributivno" pravičnost v centralističnem smislu, kot jo je predpisovala Mojzesova postava (v Stari Zavezi). Tako je npr. že v 5. Mojzesovi knjigi natančno določeno, da naj bi vsako sedmo leto odpustili dolgove, kar je bil eden od socialnih ukrepov za pomoč revežem. To dokazuje, kako je morala že izraelska družba oprostiti plačevanje dolgov tistim, ki se jim ni uspelo obdržati na takratnem trgu dela.

Primer s strani države zapovedane "distributivne" pravičnosti v Izraelu pa je bila tudi posebna vrsta desetine, ki je v 5. Mojzesovi knjigi opisana takole: "Ob koncu vsakega tretjega leta izloči vso desetino svojega pridelka tega leta in jo spravi znotraj svojih vrat, da lahko pride levit, ker nima deleža in dediščine s teboj, in tujec, sirota in vdova, ki so znotraj tvojih vrat; naj se najedo in nasitijo, da te blagoslovi Gospod, tvoj Bog, pri vsem delu tvojih rok, ki ga opravljaš." (5 Mz, 28-29.)

Omenjena desetina je bila pravzaprav posebna socialna podpora, s katero so morali Izraelci 3,3 % svojega letnega dohodka prispevati za pomoč socialno ogroženim posameznikom, tj. tistim, ki niso imeli dovolj živeža oz. finančnih sredstev za preživetje.

Zdi se, da so morali celo nejudovski narodi zagotavljati neko obliko "distributivne" pravičnosti. Prerok Ezekiel je namreč Izraelce obsodil, da so storili še en velik greh, tj. da niso pomagali revnim in pomoči potrebnim: "Glej, tole je bila krivda tvoje sestre Sodome: s svojimi hčerami vred je bila napuhnjena zaradi obilja kruha in brezskrbnega pokoja in ni pomagala stiskanim in revnim." (Ezk 16, 49-50.)

Za razliko od Stare zaveze pa Nova zaveza, ki poudarja ljubezen do bližnjega, Cerkvi oz. posameznim kristjanom zapoveduje nekoliko drugačno "distributivno" pravičnost. Od Nove zaveze dalje se namreč kristjani udeležujejo v

različnih oblikah vlad in ekonomskih sistemov. Čeprav se morajo Cerkev oz. posamezni kristjani pokoravati vladajočim socialnim sistemom, le-ti morda lahko kljub temu s svojim vplivom pripomorejo k večji pravičnosti in poštenju državnih voditeljev, vendar morajo v prvi vrsti izpolnjevati postavbo ljubezni do svojega bližnjega v smislu skrbi za vse pomoči potrebne, tj. za člane svoje družine (1 Tim, 5-8), za domače po veri (Gal, 6-10) in za vsakega človeka (Gal 6, 10; Jak 1, 27, 2,26; Rim 13, 1-10). Podarjanje ljubezni in oznanjevanje vesele novice o Jezusu Kristusu moreta in morata biti del kristjanovega darovanjskega poslanstva (Mt 28, 18-20; prim. Apd 3).

Že prvi kristjani so na primer pokazali, kako je mogoče vzpostaviti sistem porazdelitve dobrin, s katerim lahko zadovoljimo potrebe vseh pripadnikov določenega cerkvenega občestva (prim. Apd 2, 43-45; Apd 5, 1-11; Apd 6, 1-6). Tovrstna, skupnostna delitev dobrin je bila prostovoljna metoda zadovoljitve perečih potreb znotraj Cerkve. Seveda pa tu še zdaleč ni šlo za politično motiviran socioekonomski marksizem, komunizem in socializem, ki vsem pripadnikom določene skupnosti nalagajo velik del zadolžitve, toda omogočajo pravico do le majhnega, a vseeno enakovrednega deleža ugodnosti.

Tudi apostol Pavel je pokazal, kako pomembno je na prostovoljni ravni zadovoljiti potrebe kristjanov v drugih lokalnih cerkvenih občestvih (prim. Apd 11, 29-30, Gal 2, 10; Rim 15, 25-27; 1 Kor 16, 1-4). Pavel je, za razliko od prej omenjene in s strani države zapovedane izraelske desetine, pokazal, da morajo kristjani svojim bratom v Kristusu pomagati velikodušno, prostovoljno, pravično, veselo, skrito ter v imenu Jezusa Kristusa. Kristjani resnično slavijo Boga le, če njihova pomoč bližnjemu izvira iz ljubezni do njega, ne pa iz občutka dolžnosti (prim. 1 Kor, 16,2; 2 Kor 8-9; Mt 6, 2-4; Kol 3, 17; 1 Kor 10, 31). Tu želim ponovno poudariti, da mora biti, v skladu z Novo zavezo, krščanska dobrotelost prostovoljna, ne pa zapovedana s strani države ali katerekoli druge institucije.

Na koncu naj pokažem še, kako je prva Cerkev veliko pozornost posvečala razločevanju o tem, kdo naj prejema njeno socialno podporo. Tako so, na primer, na seznam prejemnikov trajne, doživljenjske pomoči uvrstili vdovo le, če je le-ta zadostila določenim kriterijem, ki jih apostol Pavel natančno opredeli v Prvem pismu Timoteju (1 Tim 5, 3-6), tj. vdova naj bi bila stara vsaj 60 let, naj bi bila "res vdova" brez družine oz. drugih virov preživetja, naj bi noč in dan vztrajala v prošnjah in molitvah, naj bi bila žena enega moža in naj bi se med drugim zavzemala za vsakršno dobro delo. Po drugi strani pa apostol Pavel posvari Tesaloničane, da naj socialne podpore ne nudijo tistim, ki so sicer telesno zmožni za delo, a živijo neredno in nočejo delati: ".../ Kdor noče delati, naj tudi ne je." (2 Tes 3, 6-15.)

Vsi omenjeni svetopisemski odlomki pričajo o tem, kako Bog večjo pozornost kot popolni enakosti in poštenosti namenja pravičnemu ravnanju s tistimi, ki se ne morejo preživljati v svoji lokalni skupnosti oz. v širši družbi. Tako je lahko življenje pravično, ne pa tudi pošteno. Po eni strani se od tistih, ki so telesno sposobni za delo, pričakuje, da sami skrbijo za lastno preživetje. Tistim, ki se ne morejo preživljati sami, pa naj bi v skladu z resnostjo njihovega stanja preživetje omogočale mreže socialne varnosti, ki jih sestavljajo domača družina, Cerkev in, kot bom prikazal v naslednjem poglavju, tudi država.

KAKŠNO NAJ BO KRISTJANOVOSTALIŠČE DO DRŽAVNIH SOCIALNIH UKREPOV?

Očitno je, da je ena izmed najvišjih moralnih dolžnosti Cerkve oz. vsakega posameznega kristjana skrb za socialno pravičnost. Ko se kristjani zavejo, da življenje more in mora biti pravično, čeprav ne nujno pošteno, si morajo prvi začeti prizadevati za socialno pravičnost v smislu prostovoljne pomoči znotraj Cerkve in preko dobrotelnih akcij. Cerkev oz. vsi verniki morajo ne le

opravljati osebna, prostovoljna dela usmiljenja in socialne pravičnosti, ampak si morajo tudi izoblikovati jasno stališče o državnih socialnih ukrepih.

Prav kristjani bi morali prvi spodbujati državne, demokratične in po mnenju nekaterih na videz "konservativne" socialne vrednote. Tu ne gre samo za vrednoto delitve bogastva in virov za pomoč močno socialno ogroženim posameznikom v družbi, ampak tudi za nekatere pravične in svetopisemske vrednote, kot so npr. zaščita javne lastnine in lastništva, ohranjanje majhne, a učinkovite vladne birokracije, spodbujanje močne delovne etike in svobodne tržne ekonomije, zaščita tradicionalne družine ter pravice nerojenih otrok in slabotnih, spodbujanje močne narodove obrambe in zaščitna zunanja politika (ki ne le ohranja naše nacionalne interese, ampak tudi ščiti človekove pravice) ter zavzemanje za svobodo govora in versko toleranco. [Čeprav bi rad predstavil argumente v prid omenjenim konservativnim idealom, ki jih zapovedujeta tako Sveto pismo kot tudi ustava, tega zaradi pomanjkanje časa in prostora v tem članku ne bom mogel storiti – morda se bom s tem spoprijel v svojem naslednjem članku.]

Res je, da imajo v večini nedemokratičnih družb kristjani le malo ali pa nobenega vpliva na državno politiko. Žal se je v takih primerih kristjan prisiljen tiho podrediti vladajoči oblasti – razen pri vprašanjih vesti – saj bi v nasprotnem primeru lahko izgubil življenje, lastnino ali pa omejene državljanske pravice, ki mu jih morda daje obstoječa ureditev.

V svobodni in odprti družbi, kot je npr. tista v Združenih državah Amerike, pa kristjani zmorejo in morajo vplivati na socialno politiko z udeležbo na volitvah, vključevanjem v politične stranke, ustanavljanjem javnih interesnih skupin, delom v vladi in sodelovanjem na zakonitih demonstracijah.

Mnoge krščanske skupine, ki zagovarjajo nerojeno življenje, si tako vztrajno prizadevajo za to, da bi z uporabo političnih sredstev končali strašno krivico ubijanja nerojenih otrok v Ameriki. Tu se namreč nemoralni

zakoni o splavu ne bodo spremenili brez odločnih in zakonitih političnih akcij, ki bi jih izvedla močna koalicija krščanskih in drugih skupin, ki nasprotujejo splavu.

Kljub vsemu pa nekateri trdijo, da se posamezni kristjani, krščanske cerkve, in skupine, ki zagovarjajo nerojeno življenje, preveč vmešavajo v ameriško politiko. Prepričani so namreč, da mora biti primarna skrb kristjana in Cerkve oznanjevanje evangelija, ne pa pridobivanje politične moči. Res je, da je oznanjevanje evangelija primarno kristjanovo poslanstvo in da si kristjani ne smejo poskušati zgraditi teokracije oz. si povečati oblasti in vpliva na način, ki bi lahko sramotil Boga ali evangelij. Vendar tu nimajo kake posebne alternative. Če namreč po besedah priljubljenega teologa in pastora Grega Boyda kristjani prepustijo nadzor nad delom vlade drugim in s tem pridejo v podrejen položaj, je to nespametno in nemoralno (prim. Goodstein, *"Disowning Conservative Politics"*). Tovrstno ravnanje je zelo nepremišljeno, saj kristjanom onemogoča demokratično moč in vpliv – ne daje jim namreč mesta, ki jim pripada in kjer morajo biti, ter mesta, kjer lahko učinkovito ščitijo pravice svojih družin in svojega bližnjega, še posebej revnih in zatiranih (prim. Prg 31, 8-9). Ko je neki faran slišal nedavno trditev pastora Boyda, da bi se Cerkev morala prenehati vmešavati v politiko, se mu je porodilo sledeče retorično vprašanje: "Zakaj pa NE mi, kristjani? Če imamo Jezusovo modrost, usmiljenje, ljubezen, zakaj se potemtakem ne bi vključevali v politiko in sodelovali v zakonodajnih postopkih?" (prim. Goodstein, *"Disowning Conservative Politics"*). Neki drug nezadovoljni faran pa je vzkliknil: "Pravi kristjan ne more obračati hrbtna dejanjem, za katera čuti, da so napačna." V pravkar omenjenem primeru je namreč šlo za vprašanje splava. "Če bi bila Cerkev čuječa, ko je bil v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja uzakonjen splav, se to ne bi zgodilo. Toda Cerkev se ni odzvala." (Prim. Goodstein *"Disowning Conservative Politics"*.)

Cerkev oz. posamezni ameriški kristjani morajo biti čuječi in osveščeni državljani, ki se vključujejo v politične procese na vseh nivojih, ki ob pravem času javno izpovejo svoje stališče, ki prispevajo finančna sredstva in glasujejo za primerne kandidate na volitvah ter podprejo pravične poskuse lobiranja. Kristjani lahko tudi podprejo državne ukrepe in politiko tam, kjer to ne uspe posameznikom, Cerkvi in dobrotelnim akcijam, kot npr. pri uporabi javnih financ oz. zaposlovanju delovne sile pri gradnji infrastrukture po določeni elementarni nesreči, kot je bil npr. orkan Katrina. Prav tako kristjani lahko tudi podprejo državne ukrepe (kot sta bila npr. *Faith-Based and Community Initiatives*¹ nekdanjega ameriškega predsednika Georgea W. Busha), s katerimi država javne finance nameni za financiranje neprofitnih cerkvenih in dobrotelnih programov. S tovrstnimi programi namreč država lahko velikokrat bolj osebno in učinkovito pomaga posameznikom kot pa toga vladna birokracija.

Dober primer tega, kako kristjani lahko častijo Boga s tem, da vplivajo na politični proces, je *Climate Change Initiative*². V začetku leta 2006 je namreč skupina ameriških krščanskih voditeljev objavila izjavo, v kateri je ameriško vlado pozvala k temu, naj se pridruži veliki skupini svetovnih držav v njihovih prizadevanjih za zaustavitev globalnega segrevanja, ki ga povzroča človeški faktor (prim. *Climate Change Initiative*). Omenjena pobuda je bila zasnovana predvsem na pozivu k socialni pravičnosti: "Posledice globalnega segrevanja bodo najbolj občutili najrevnejši, deloma zato, ker se področja, ki bodo najverjetneje prva utrpela večjo škodo, nahajajo v najrevnejših predelih sveta." (Prim. *Climate Change Initiative*.) Še zanimivejše (in hvalevredne) pa so uvodne besede iz pravkar omenjene izjave, v katerih se zelo odločno odraža stališče krščanskih voditeljev v zvezi s sodelovanjem kristjanov v državni socialni politiki:

"Ameriški kristjani imamo tako priložnost kot tudi moralno odgovornost, da pričujemo

za evangelij, saj tako lahko oblikujemo javno politiko v najmočnejšem narodu na svetu in pripomoremo k blaginji celotnega sveta. Sedaj ni več nobenega dvoma o tem, ali bomo vstopili v javno sfero in pričevali v njej. Že sedaj smo namreč del omenjene sfere in se iz nje ne nameravamo umakniti." (Prim. *Climate Change Initiative*.)

V prihodnosti se bo še izkazalo, ali je ocena podpisnikov omenjene pobude pravilna; skupina strokovnjakov namreč še vedno preučuje, ali krivdo za globalno segrevanje res lahko pripišemo človeškemu faktorju. Neka druga skupina krščanskih voditeljev se je odločila, da bo sodelovala v politični razpravi o omenjenem vprašanju in da ne bo podpisala omenjene izjave, ki je sicer zasnovana na eni sami zahtevi po socialni pravičnosti.

E. Calvin Beisner, ki je izredni profesor historične teologije v semenišču v Knoxu, je dejal, da "znanost ni dosegla konsenza" o tem, ali je globalno segrevanje res problem današnjega časa, oz. ali je zanj res odgovoren človek. Omenjeni profesor je še poudaril, da se bodo zaradi rešitev, ki jih zagovarjajo nasprotniki globalnega segrevanja, samo višali stroški pridobivanja energije, breme le-tega pa bodo najbolj občutili prav revni.

Omenjeni primer in tudi mnogi drugi pričajo o tem, kako vsak kristjan – ne glede na svoje politično prepričanje – zmore in bi moral vplivati na državno politiko v zvezi s socialnimi ukrepi, ki posameznikom omogočajo preživetje.

Primer pobude o klimatskih spremembah zelo nazorno prikazuje, kako morajo kristjani pazljivo razločevati, ko preučujejo določen problem, njegov ključni vzrok in najboljšo možno rešitev. Kristjani bi morali paziti, da se ne podredijo večinskemu trendu dvomljive vrednosti. Vsak socialni ukrep namreč ni nujno dober in pozitiven, pa čeprav izvira iz iskrenih in dobrih namenov. Z nekaterimi na videz dobronamernimi akcijami – kot so npr. razdeljevanje kondomov v Afriki ali čistih igel narkomanom oz. socialna podpora z letnimi povišanji, ki je bila namenjena neporočenim

materam - je sicer mogoče kratkoročno rešiti trenutne oz. površinske situacije, vendar pa tovrstni ukrepi lahko po določenem času povzročijo veliko hujše socialne probleme. Tako se je npr. povsod po svetu izkazalo, da razdeljevanje kondomov, čiste igle za narkomane in socialna podpora neporočenim materam dolgoročno ne razrešijo tistih socialnih problemov, ki jih skušajo ublažiti državni programi razdeljevanja pomoči. Kristjani smo dolžni ponuditi preudarne oz. modre rešitve.

"... Pravi dokaz resnične socialne pravičnosti so dobra in pravična dejanja. Naša čustva in sočutna dejanja morajo nujno izvirati iz modrih in logičnih načel, saj lahko v nasprotnem primeru še poslabšamo že tako slabe situacije." (Prim. Nash: 2.) Če ponudimo tako nelogične, nepraktične in že kar nespametne rešitve, kot so ukrepi iz prejšnjega odstavka, s tem sramotimo ime Jezusa Kristusa.

Sedaj pa bi rad spregovoril še o določenih vidikih socializma (demokratičnega ali katerega drugega). Ali naj kristjani zagovarjajo tak državni politični in socialni sistem, ki do neke mere prerazporedi premoženje bogatih, da bi dosegel enakost in povzdignil revne? Za vsako ceno se moramo namreč izogniti skušnjavi, da državo pojmuje kot kolektivista³ Robina Hooda, ki jemlje bogatim in daje revnim. Vsaka oblika socializma na koncu škoduje prav revnim. To je jasno poudaril tudi Doug Bandow z inštituta Cato, ki je svojem članku "*Capitalism and Christianity: an Uneasy Partnership*" jasno opredelil nevarnosti socializma.

Čeprav se je v dvajsetem stoletju izkazalo, da kapitalizem učinkoviteje zadovoljuje človekove potrebe kot socializem, mnogi kristjani, ki se zares zavzemajo za blaginjo revnih, prav kapitalistično ureditev krivijo za vse trpljenje na svetu. Medtem ko so nekatere vladne varnostne mreže morda res učinkovite, prerazporejanje premoženja s strani države običajno ne spodbuja proizvodnje, saj znižuje ekonomsko proizvodnjo in zaostre socialne probleme. Vsem posameznikom je namreč potrebno zagotoviti enake možnosti za preživetje v svobodni družbi. Krščanski možje

in žene lahko revnim pomagajo tako, da jim ne le omogočijo izobrazbo, ki je potrebna za njihovo osebno rast, ampak se zavzamejo tudi za to, da slednji ne bodo še naprej živeli v revščini zaradi krivičnega ravnanja drugih (prim. *Capitalism and Christianity*: 39).

Bandow na koncu svojega članka zastavi naslednje vprašanje: Ali je kapitalizem krščanski? Ne, saj niti ne zagovarja človeških kreposti niti ne popravlja zakoreninjenih osebnih slabosti. Socializem in njegove šibkejšje centralistične različice pravzaprav zaostrejuje najhujše človeške napake. Socializem namreč s tem, ko ne nagrajuje, povzroči pohlep in zavist; s tem, ko uničuje svobodo, ki je nujni predpogoj za krepost, pa načenja pravično socialno strukturo, za katero bi se morali zavzemati kristjani. Vendar si mora vsak kristjan kljub vsemu močno prizadevati za to, da v kapitalistično družbo prinese svoje vrednote, čeprav je njegovo poslanstvo v kolektivističnem sistemu verjetno veliko težje (prim. *Capitalism and Christianity*: 55).

ZAKLJUČEK

Kristjani morajo jasno opredeliti termin "socialna pravičnost" in svetopisemska načela, ki spodbujajo podpiranje socialnih ukrepov posameznika, Cerkve in države. Omenjena svetopisemska načela so namreč kristjani dolžni preudarno uporabiti za reševanje ključnih socialnih problemov, ki se pojavljajo na začetku 21. stoletja. Dejstvo, kako se bodo posamezni verniki oz. celotna Cerkev spoprijeli s socialnimi problemi, bo vplivalo na življenja mnogih posameznikov in bo še bolj proslavilo (ali pa sramotilo) ime Jezusa Kristusa in Njegov evangelij. Pri tem je potrebno poudariti, da mora biti vsak socialni ukrep izvršen v duhu pristne krščanske pravičnosti, usmiljenja in ljubezni.

S tem, ko se kristjani namreč zavejejo, da življenje more in bi moralo biti pravično, ne pa nujno pošteno, lahko prevzamejo pobudo v delu znotraj Cerkve in v dobrodelnih akcijah ter spodbujajo državo k premišljenim

socialnim ukrepom. Kajti samo kristjani lahko socialno ogroženim (tako pripadnikom Cerkve kot tudi ostalim članom družbe) ponudijo resnično ljubezen in duhovno ozdravljenje in s tem slavijo Boga. Tako lahko resnično "izpolnijo Kristusovo postavbo" (Gal 6, 2 in 10).

SEZNAM CITIRANIH VIROV

American Heritage Dictionary Online. Dostopno na: www.bartleby.com.

Bandow, Doug. "Capitalism and Christianity: An Uneasy Partnership". EBSCO Publishing: International Journal on Peace. 3. september, 2002, XIX. zv., št. 3.

Climate Change: An Evangelical Call to Action. 28. maj, 2006. Dostopno na: www.christiansandclimate.org/statement.

Faith-Based and Community Initiatives. The White House of President George W. Bush, 7. avgust, 2006. Dostopno na: <http://www.whitehouse.gov/government/fbci/>.

Goodstein, Laurie. "Disowning Conservative Politics Is Costly for Pastor", The New York Times, 30. julij, 2006.

Goodstein, Laurie. "Evangelical Leaders Join Global Warming Initiative", The New York Times Online, 8. februar, 2006. Dostopno na: www.nytimes.com/2006/02/08/national/08warm.html.

Nash, Ronald H. Social Justice and the Christian Church. (1. izdaja). Lima, Ohio: Academic Renewal Press, 2002.

The New Open Bible. New American Standard Version. Nashville: Thomas Nelson Publishers, 1990.

Rawls, John. Justice as Fairness: A Restatement (1. izdaja). Cambridge, Mass: Belknap Press, 2001.

-
1. Slov. Pobuda o sodelovanju med različnimi verskimi skupinami in skupnostjo – op.prev.
 2. Slov. Pobuda o klimatskih spremembah - op.prev.
 3. Kolektivizem, kolektivistični anarhizem oz. anarho-kolektivizem je smer znotraj anarhizma, ki se zavzema za obstoj kolektivističnega gospodarjenja, avtonomne enote pa naj bi med seboj opravljale denarno menjavo. Anarho-kolektivizem je tudi vezni člen v razvoju anarhizma od Proudhonovega mutualizma v smeri Kropotkinovega anarho-komunizma. Znani anarho-kolektivistični so bili npr. Michael Albert, Mihail Bakunin, Luce Fabbri, Robin Hahnel idr. (Op. prev.)